

032 โทษของกาม

ปัญหา พระพุทธเจ้าทรงอธิบายเปรียบเทียบความสุข อันเกิดแต่กามไว้อย่างไรบ้าง?

พุทธดำรัสตอบ “..... คุณก่อนคหบดี เปรียบเหมือนสุนัขอันความเพ็ญเพราะความหิวเบียดเบียนแล้ว พึงเข้าไปยืนอยู่ใกล้เชิงของนายโคฆาต นายโคฆาตหรือลูกมือของนายโคฆาตผู้ฉลาด พึงโยนร่างกระดูกที่เชือดชำแหล่อกจนหมดเนื้อแล้วเปื้อนแต่เลือดไปยังสุนัขฉนั้นใด....

“..... คุณก่อนคหบดี อริยสาวกก็ฉนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดั่งนี้ว่า กามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่าเปรียบด้วยร่างกระดูก มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคหบดี เปรียบเหมือนแร้งก็ดี นกตะกรุมก็ดี เหยี่ยวก็ดี พาขึ้นเนื้อบินไป แร้งทั้งหลาย หรือนกตะกรุมทั้งหลาย หรือเหยี่ยวทั้งหลายจะพึงโฉบเข้ารุมจิกแย่งขึ้นเนื้อนั้นฉนั้นใด....

“..... คุณก่อนคหบดี อริยสาวกก็ฉนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดั่งนี้ว่า กามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยขึ้นเนื้อ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคหบดี เปรียบเหมือนบุรุษพึงถือคบเพลิงหญ้าอันไฟติดทั่วแล้ว เดินทวนลมไปฉนั้นใด.....

“..... คุณก่อนคหบดี อริยสาวกก็ฉนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดั่งนี้ว่า กามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยคบเพลิง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคหบดี เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิงลึกกว่าชั่วบุรุษหนึ่ง เต็มด้วยถ่านเพลิงอันปราศจากเปลว ปราศจากควัน บุรุษผู้รักชีวิต ไม่อยากตาย รักสุข เกลียดทุกข์ พึงมา บุรุษมีกำลังสองคนช่วยกันจับแขนบุรุษนั้นข้างละคน อดเข้าไปยังหลุมถ่านเพลิงฉนั้นใด....

“..... คุณก่อนคหบดี อริยสาวกก็ฉนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดั่งนี้ว่า กามทั้งหลาย พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมากในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคหบดี เปรียบเหมือนบุรุษพึงฝันเห็นสวนอันน่ารื่นรมย์ ป่าอันน่า

รึนรมย์ ภาคพื้นอันน่ารื่นรมย์ สระโบกขรณีอันน่ารื่นรมย์ บุรุษนั้นตื่นขึ้นแล้ว ไม่
พึงเห็นอะไรฉันใด....

“..... คุณก่อนคบดี อริยสาวกก็ฉันนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลาย
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยความฝัน มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ใน
กามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคบดี เปรียบเหมือนบุรุษพึงยืมโศกสมบัติ มีแก้วมณีและกุณฑลอย่าง
ดีบรรทุกยานไป เขาแวดล้อมด้วยทรัพย์สมบัติที่ตนยืมมา พึงเดินไปภายในตลาด
คนเห็นเขาเข้าแล้ว พึงกล่าวอย่างนี้ว่า คุณก่อนท่านผู้เจริญบุรุษผู้ยืมโศกสมบัติหนอ
ได้ยืมว่าชนทั้งหลายผู้มีโศกสมบัติ ย่อมใช้สอยโศกสมบัติอย่างนี้ดังนี้ พวกเจ้าของ
พึงพบบุรุษนั้น ณ ที่ใด ๆ พึงนำเอาของตนคืนไปในที่นั้น ๆ ฉันใด....

“..... คุณก่อนคบดี อริยสาวกก็ฉันนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลาย
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยของยืม มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ใน
กามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

“..... คุณก่อนคบดี เปรียบเหมือนราวป่าใหญ่ที่ไม่ไกลบ้านหรือนิคม ต้นไม้ ในราว
ป่านั้น พึงมีผลรสอร่อย ทั้งมีผลตก แต่ไม่มีผลหล่นลง ณ ภาคพื้นสักผลเดียว บุรุษ
ผู้ต้องการผลไม้ พึงมาเที่ยวเสาะแสวงหาผลไม้ เขาแะยังราวป่านั้น เห็นต้นไม้
อันมีผลรสอร่อย มีผลตกนั้น เขาพึงคิดอย่างนี้ว่าต้นไม้นี้มีผลรสอร่อย มีผลตก แต่
ไม่มีผลหล่นลง ณ ภาคพื้นสักผลเดียว แต่เรารู้เพื่อขึ้นต้นไม้ ไฉนหนอ เราพึง
ขึ้นต้นไม้แล้วกินพออิ่ม และห่อพกไปบ้าง เราขึ้นต้นไม้ขึ้นแล้ว กินจนอิ่มและห่อ
พกไว้ ลำดับนั้นบุรุษคนที่สองต้องการผลไม้ ถือขวานอันคมเที่ยวมาเสาะแสวงหา
ผลไม้เขาแะยังราวป่านั้นแล้ว เห็นต้นไม้มีผลรสอร่อย มีผลตกนั้น เขาพึงคิดอย่าง
นี้ว่า ต้นไม้นี้มีผลรสอร่อย แต่ไม่มีผลหล่นลง ณ ภาคพื้นสักผลเดียว และเราก็ไม่รู้
เพื่อขึ้นต้นไม้ ไฉนหนอ เราพึงตัดต้นไม้แค้โคนต้นแล้วกินพออิ่ม และห่อพกไป
บ้างเขาพึงตัดต้นไม้แค้โคนต้นฉันใด....

“..... คุณก่อนคบดี อริยสาวกก็ฉันนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลาย
พระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยผลไม้ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกาม
นี้มีโทษอย่างยิ่ง.....”